

PROGRAMA

IV CONGRÉS D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA CATALANA

Poblet-Tarragona 7-9 de juny 1985

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is extremely faint and illegible due to the quality of the scan and the nature of the bleed-through. It appears to be several lines of text, possibly a list or a set of instructions, but the characters are too light to be accurately transcribed.

Organitzat per

REIAL ACADÈMIA DE MÈDICINA DE BARCELONA
ACADÈMIA DE CIÈNCIES MÈDIQUES DE CATALUNYA I
BALEARS
SOCIETAT CATALANA D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA
CÀTEDRA D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA
DEPARTAMENT DE MEDICINA LEGAL I LABORAL I
TOXICOLOGIA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Amb la col·laboració de

EXCM. AJUNTAMENT DE TARRAGONA
MONESTIR DE POBLET

COMISSIÓ ORGANITZADORA

Antics Presidents

Ramon SARRÓ I BURBANO
Manuel CARRERAS I ROCA
Jacint CORBELLA I CORBELLA

President

Josep M. CALBET I CAMARASA

Vice-presidents

Dídac PARELLADA I FELIU
Manuel CAMPS I SURROCA

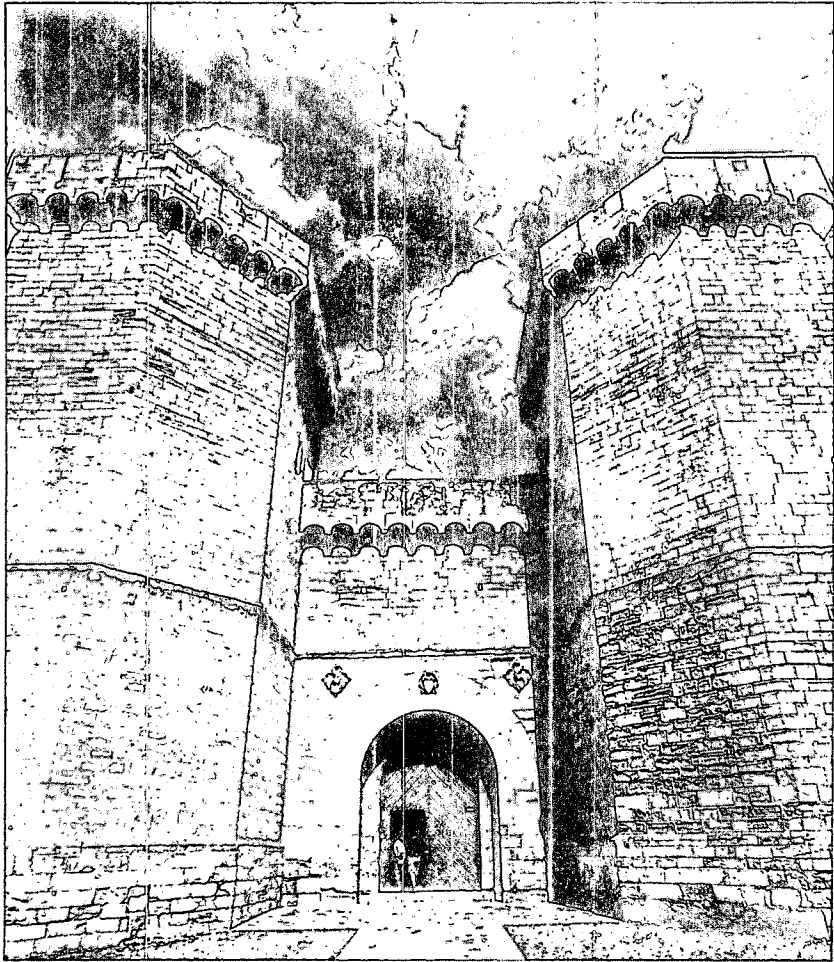
President de la Comissió de Tarragona

Josep ADSERÀ I MARTORELL

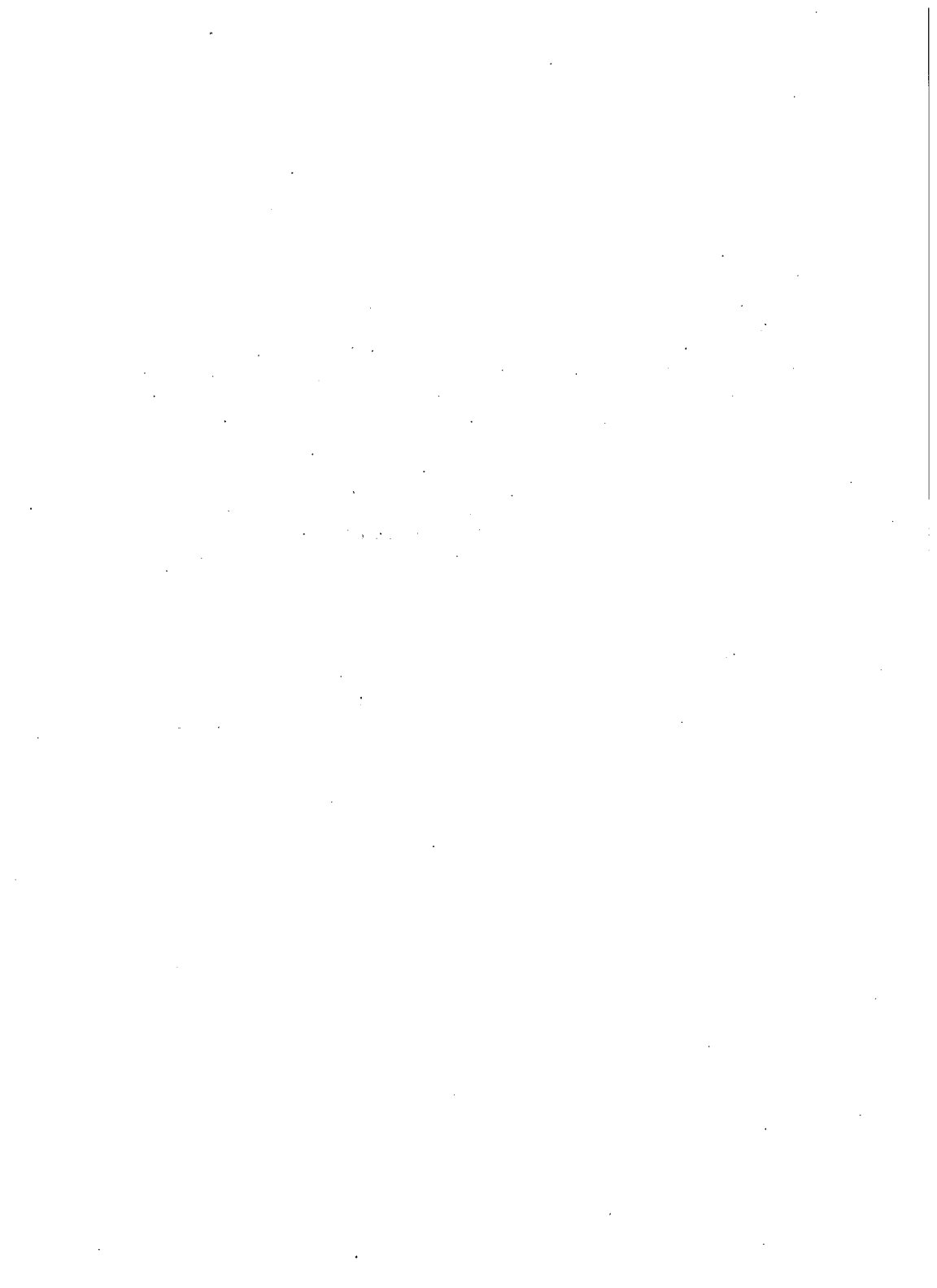
Secretari General

Pere VALLRIBERA I PUIG

MONESTIR DE POBLET - Fot. F. CATALÀ-ROCA

PRESENTACIÓ

L'empenta i arrelament que van prenent els estudis històrico-mèdics entre nosaltres, ho palesa ara la celebració del IV Congrés d'Història de la Medicina Catalana, al Monestir de Poblet i a Tarragona. Quan ja va quedant lluny el 1970, l'any de la celebració del primer Congrés d'Història de la Medicina Catalana, seguim amb la mateixa il·lusió del primer dia. Pensem també que cal perseverar en la nostra línia de treball i cal que tots els interessats per la Història de la Medicina catalana, a casa nostra sobre tot, segueixin donant el seu generós recolzament a aquesta sèrie congressual.

Les portes del congrés resten obertes a tothom que hi pugui i vulgui participar. Tots aquells que estiguin mínimament preocupats pel passat de la medicina catalana saben perfectament que aquests congressos són la més genuïna pantalla on poden demostrar i projectar el seu interès per la matèria. La temàtica és prou extensa i variada, i la feina a fer es tan immensa, que fa que tots hi puguem participar.

Aquesta vegada ens reunim al Reial Monestir de Poblet. En certa manera serà com un retorn al marc físic on va desenvolupar-se, durant l'etapa medieval, un sector ideològic significatiu, de la nostra medicina occidental. Després farem la clausura a la ciutat de Tarragona —la vella Tarraco—, que va ser el portal més decisiu de la llatinització i la romanització al nostre país. Crec que el medi ambiental que ens aixopluga en aquest congrés, és un dels més idonis per què cada un de nosaltres, doni a conèixer la seva aportació. Caldria també ara, començar a estimular la participació de tots els interessats en l'estudi de la Història de la Ciència Catalana.

Aquest Quart Congrés, ha significat la consolidació plena d'una línia de treball, que està en via franca de creixement.

J.M. CALBET

Divendres dia 7

Matí de 9 a 10: Recepció dels congressistes a la
Secretaria del Congrés, al Monestir de Poblet.

Matí a les 12

Sessió inaugural del Congrés sota la presidència de
l'Il·lustríssim Pare Abat del Monestir de Poblet

Salutació i discurs inaugural del Congrés a càrrec del
doctor Josep Maria Galbet i Camarasa

Tarda a les 8

Conferència extraordinària a l'auditori "Carulla-Font"
del Casal de l'Espluga de Francolí a càrrec del Professor
doctor Ramon Sarró i Burbano

Antoni Cardoner i Planas

HISTÒRIA de la MEDICINA
a la CORONA D'ARAGÓ
(1162-1479)

Prefaci

Professor RAMÓN SARRÓ

EDITORIAL

SCIENTIA

Després de l'impacte científic i social que va significar el primer Congrés d'Història de la Medicina catalana, el doctor Cardoner i Planas ens va oferir en aquest llibre "*Història de la Medicina a la Corona d'Aragó*", el producte i la síntesi de tota una vida dedicada a la investigació històrico-mèdica. Es tracta d'un llibre bàsic de la nostra historiografia medieval.

Divendres dia 7
Matí a les 10
Sala A

MALALTIES I EPIDÈMIES

Moderadors: DOLORS MATEU I IBARS
ENRIQUE BENITO I MARTÍNEZ

La malaltia, que ha estat sempre la fidel companya de l'home, ha tingut sempre una incidència en la seva història. Les repercussions socials, culturals, polítiques i econòmiques de la malaltia han estat en moltes ocasions decisives. Per altra part, les grans epidèmies del passat van condicionar les formes de viure de la societat. Per a tenir un millor coneixement de qualsevol fet històric, cal tenir sempre present l'existència o no d'alguna malaltia o d'alguna epidèmia. Per això la història de la patologia, és també en part, la història general de l'home. Aquestes són, molt breument exposades, les principals idees que hom pot treure respecte a les malalties i a les epidèmies. Esperem que aquesta taula ens faci noves precisions en aquest sentit.

MALALTIES I EPIDÈMIES

- BENITO I MARTÍNEZ, E.; BALAGUERÓ I LLADÓ, L.: Les medalles de Montserrat de la pesta.
- BENITO I MARTÍNEZ, E.; BALAGUERÓ I LLADÓ, L.: Las epidemias catalano-baleares del siglo XIX en las medallas.
- RAFAT I SELGA, F.: Notes sobre la pesta del 1348 a Manresa.
- RIBAS I PONTÍ, F.: Origen d'algunes advocacions locals catalanes contra la pesta.
- RIBAS I PONTÍ, F.: Un romanço sobre l'estrall de la pesta del 1589 a Barcelona.
- RIBAS I PONTÍ, F.: Un romanço imprès a Barcelona sobre les causes de la grip del 1627.

- ROMA I RIU, J.: Els sants advocats de la ràbia.
- CAMPS I SURROCA, M.; CAMPS I CLEMENTE, M.: Epidèmia de febre tifoide a les terres de Lleida del segle XVIII.
- CAMPS I SURROCA, M.; CAMPS I CLEMENTE, M.: Les febres pútrides malignes a Lleida: Masdevall.
- OTAL, M.C.: Dades sobre els brots de còlera a l'epidèmia de 1835, a Roses i Cadaqués.
- NAVARRO I MIRALLES, Ll.: Aproximació a l'estat sanitari del Baix Camp a partir de la lleva militar de 1795.
- MATEU IBARS, J.: "De causis tremoris" a l'obra d'Agustí Corts i Armengol.
- MATEU IBARS, D.: "De capitis dolore" a l'obra d'Agustí Corts i Armengol.
- OLIVA I ESCRIVÀ, E.: Anàlisi de les causes de mortalitat a la vila de Mojà (1876-1900).
- OTAL, M.C.: Anàlisi dels Bans de l'Ajuntament i el Govern Civil de Girona quan l'epidèmia de còlera de 1834.
- CORTÉS i GENESCA, J.; CAVA I SÀNCHEZ, M.: L'epidèmia de còlera morbo asiàtic a Balaguer, l'any 1854.
- SERRANO PIÑOL, M.T.; PÉREZ VILLA, F.C.: Estudio de la mortalidad en El Figueró en los años 1871-1900.
- BALAGUERO I LLADÓ, L.: La pràctica de l'ovariectomia a l'obra quirúrgica de Salvador Cardenal.

Divendres dia 7
Matí a les 10
Sala B

LA MEDICINA FINS A LA IL·LUSTRACIÓ

Moderadors: Francina SOLSONA I CLIMENT
F. SALLÉS I VERDAGUER

Un vell país com el nostre, que compta amb uns fons d'arxius, importants numèricament i qualitativa, no pot negligir l'estudi de la Medicina dels temps reculats. És per això que hem tingut sempre una especial predilecció per les aportacions que es fan a aquesta taula. Al quart congrés, els treballs que s'hi presenten ens ajudaran a comprendre una mica millor, no solament la medicina i la ciència del passat, sinó també la societat d'aquells segles. I moltes vegades aquests estudis, ens evidencien l'existència d'unes idees, que en alguns trets podríem catalogar d'actuals. Cal estimular i encoratjar a tots els estudiosos del nostre passat anterior al segle XVIII, a que perseverin en la seva important tasca.

LA MEDICINA FINS A LA IL·LUSTRACIÓ

- SEGALL I GÜELL, G.: Metges i cirurgians hebreus de Santa Coloma de Queralt (s. XIV-XV).
- SALLÉS I VERDAGUER, F.; MARTÍNEZ I SALLÉS, J.E.: Notícia de la traducció al català de la "Pharmacopea catalana sive antidotarium Barcinonense, restitutum et reformatum".
- MORETÓ I GIMBERNAT, J.: Breu ressenya d'un acte quirúrgic a la Girona del segle XVII.
- ROSADO BATEA, M.C.; VIDAL CASERO, C.: Paludismo en el siglo XVIII: graves epidemias de tercianas afectaron al Este español en los años 1784 y 1785.
- SÁNCHEZ I RIPOLLÉS, J.M.: Tres documents mèdics del segle XVII a Valls.

- RIERA I PALMERO, J.: Epidèmies i paludisme a la Catalunya setcentista.
- RIERA, A.: Dietètica a l'Edat Mitjana.
- GILI I CIRERA, G.: Història del peu egipci.
- BERTRAN I ROIGÉ, P.: L'antic Hospital de Santa Maria de Lleida.
- SOLSONA I CLIMENT, F.: Metges, cirurgians i apotecaris durant la lloctinença de Joan, duc de Lorena, primogènit de Renat d'Anjou (s. XV).
- MONTAÑA I BUCHACA, D.: Notícia sobre personal sanitari trobat als Arxius de l'església de Sant Pere de Terrassa al segle XVII.
- ARNALL I JUAN, M.J.: Notes sobre freqüència de malalties diagnosticades a Barcelona durant els anys 1774-1776.
- VALLRIBERA I PUIG, P.: Comentaris sobre un manuscrit català de Cirurgia del segle XVII.
- MONTAÑA I BUCHACA, D.: Informe del metge Josep Puigjaner, de la vila de Sabadell, el 25 de desembre de 1725.
- PARÉS I PUNTAS, E.: L'Hospital d'Àger
- JULIÀ I FIGUERAS, B.: Notes mèdico-sanitàries de Sant Feliu de Guíxols en la primera meitat del segle XVIII.

LA MEDICINA

EN CATALUÑA

(BOSQUEJO HISTÓRICO)

POR

LUIS COMENGE

IMPRESA DE HENRICII Y C.^a, EN COMANDITA

Calle de Córcega, 348

De tots els historiadors de la Medicina catalana el més conegut és sense cap dubte el doctor Lluís Comenge. I de totes les seves obres aquest llibre sobre "La Medicina en Catalunya", és també de les més reeixides. Encara avui la seva consulta i lectura resulta indispensable per a tot aquell que estigui interessat per la història de la nostra medicina.

Divendres dia 7
Tarda a les 4
Sala A

HISTÒRIA DE LA FARMÀCIA

Moderadors: Anna Maria CARMONA I CORNET
Carmen VIDAL CASERO

Del conjunt de les ciències sanitàries, la Farmàcia és, sense cap dubte, una de les més desenvolupades. Al mateix temps, les circumstàncies específiques de la ciència farmacèutica han obligat que fes sovint una reflexió sobre la seva línia de treball professional i d'investigació. Això ha motivat que la història de la Farmàcia hagi estat apassionadament cultivada des de fa molt temps. Tanmateix l'aportació dels farmacèutics a la societat catalana, pensem que encara no ha estat prou valorada en conjunt. I ha estat una aportació que cal qualificar d'excel·lent. Han estat molts els membres d'aquesta disciplina científica, que en un continuat i no sempre comprès sacrifici individual, ens han ofert els acurats productes —teòrics i pràctics— de les seves hores d'investigació pacient. Aquesta taula, dedicada a l'estudi de la història de la Farmàcia, ens ofereix un conjunt de treballs que venen a posar en relleu la importància social i científica de la Farmàcia.

HISTÒRIA DE LA FARMÀCIA

- BEYA I ALONSO, E.: El último descendiente del colonizador de California.
- BEL I PRIETO, E.; SUÑÉ I ARBUSSÀ, J.M.: El formulari mèdic del "Hospital de la Armada" de Cartagena, de Francesc Llorens i Masdevall.
- CARMONA I CORNET, A.; CALVO I TORRAS, M.A.; BRAGULAT I ARARÀ, M.R.: Història de la Micologia catalana: l'ús terapèutic de l'agàric.
- GRIMALDOS RUIZ, M.D.; VIDAL CASERO, C.: Estudio comparativo de los medicamentos del inventario de 1770 del Colegio de Boticarios de Madrid, con una tarifa del Santo Hospital de Valencia de 1770.

- GRIMALDOS RUIZ, M.D.; VIDAL CASERO, C.: Estudio de los medicamentos simples y compuestos aparecidos en el Colegio de Boticarios de Madrid (1762-1838).
- GASPAR I GARCÍA, M.D.; CARMONA I CORNET, A.: Aportacions a la Farmàcia i a la Medicina pel farmacèutic català Quet i Puigvert.
- MARTÍN BAREA, P.; SUÑÉ ARBUSSÀ, J.M.: Los formularios del nosocomio militar de Barcelona de Bahí i Fonseca.
- RODRÍGUEZ I MARTÍNEZ, S.: Unes notes sobre quatre xarops.
- RODRÍGUEZ I MARTÍNEZ, S.: L'evolució del preu dels medicaments a l'Hospital General de València en el segle XVIII.
- SORNÍ I ESTEVA, X.: Controvèrsia entre apotecaris de Barcelona entorn a la Triaga Magna a les darreries del segle XV.
- CASAS I PLA, J.: Medalles que honoren a metges i farmacèutics catalans.
- DE JUAN I SIMÓ, I.: De la Triaga Magna de Galèn, segons Nicolau, a la Triaga Magna d'Andròmac, segons Galèn.
- FIGUEROLA I PUJOL, I.: Els metges de Sanitat de Barcelona i el control de qualitat dels aliments (s. XVIII).
- RIBAS I SABATÉ, J.; GOÑI GARÍN, J.: Algunas recetas contenidas en el Monasterio de Farmacia de Poblet del siglo XVIII. Autor, Fray Miguel de Tarragona.
- BABIANO ORTIZ DE ZÁRATE, C.: La Farmacia Pallarès, de Solsona. Primeros documentos del siglo XV que hacen referencia a su primer titular "Joan Pallarès, Apotecari".
- JORDI, R.: Ètica professional i depuració política. Conceptes confusos (1939-1940).
- CARMONA I CORNET, A. M.; FIGUEROLA I PUJOL, I.: L'ensenyament de matèria farmacèutica a l'Escola especial de la Ciència de Guarir de Barcelona.

Divendres dia 7
Tarda a les 4
Sala B

MEDICINA I SOCIETAT

Moderadors: Mary NASH
Neus BLASCO I BRU

De la vocació social, quasi podríem dir primordialment social, de la Medicina ningú no pot dubtar-ne. Per això, la història de la Medicina no pot oblidar-se d'aquesta polarització secular de servei a la societat. Si bé no caurem en la redundància de parlar de la història social de la Medicina, perquè qualsevol activitat humana és sempre social, si que volem posar en relleu les íntimes relacions que sempre hi ha hagut entre la Medicina i la societat. La Medicina sempre s'ha recolzat en les estructures polítiques, econòmiques, religioses, artístiques, culturals i socials del moment. Sense aquestes estructures bàsiques la Medicina seria una pura entelèquia. Concients, doncs, d'aquesta vocació de la Medicina, en aquesta taula es farà un ventall d'aportacions que jutgem plenes d'interès.

MEDICINA I SOCIETAT

- ABELLÓ I GÜELL, T.: El control de la natalitat com a mitjà revolucionari a principis de segle: un capítol de la medicina submergida.
- BLASCO I BRU, N.; VIDAL CASERO, C.: Estat sanitari de la infància valenciana (1939-1940).
- BLASCO I BRU, N.; VIDAL CASERO, C.: Algunes malalties que afectaren València a la postguerra (1939-1940).
- BARGAY I LLEONART, J.; PARRA I ORDAZ, O.: Anàlisi de la mortalitat en el municipi d'Amer en el període 1876-1886.
- CAMPS I SURROCA, M.; CAMPS I CLEMENTE, M.: Estudi de la mort violenta a Lleida en el segle XVII.
- GIL ALIAGA, M.I.; VIDAL CASERO, C.: Aportación al estudio de la sanidad a través de las obras valencianas de Vicente Blasco Ibáñez.

- GIL ALIAGA, M.I.; VIDAL CASERO, C.: La sanidad en las cárceles de Valencia a través de "La corrección", "Un hallazgo" y "La condenada", cuentos de Vicente Blasco Ibáñez.
- GARCÍA I CELMA, M.J.: Estudio de la mortalidad en Aldover (Baix Ebre) (1871-1900).
- NASH, M.: Aproximación al movimiento eugénico español: el primer curso eugénico español y la aportación del doctor Sebastián Recasens.
- ROSADO BATEA, M.C.; VIDAL CASERO, C.: Problemática del arroz en Valencia: legislación de su cultivo en el siglo XIX.
- SOLER I SEGON, J.R.: Paper del Consell de Sanitat de guerra de la Generalitat de Catalunya a la guerra civil espanyola (1936-1939).
- ADSERÀ I MARTORELL, J.: Història de la Capella de la procura de Scala Dei a la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona.
- ADSERÀ I MARTORELL, J.: Comentari dels informes mèdics sobre la salubritat de les aigües del canal Reus-Salou.
- CORTÉS I GENESCÀ, J.; CAVA I SÁNCHEZ, M.: Història de l'Hospital Sant Joan de Balaguer.
- HUGUET I RAMIA, E.; GENÉ I BADIA, M.: Notes per a la història de la investigació de la paternitat.
- ESQUERDO, F.: Ayer y hoy de la salud pública en Cataluña.
- SERRAMALERA I COSP, P.: La Medicina sitgetana del segle XIX.
- SERRAMALERA I COSP, P.: Un cas de "febre groga" aïllat a la rada de Sitges, per l'agost de 1821.
- SOLER I SEGON, J.R.: Organización de la Sanidad Militar en el Ejército de la República durante la guerra civil española (1936-1939).

JOSEPH M.ª ROCA

PRÉSIDENT DEL III CONGRÉS DE METGES DE LLENGUA CATALANA

LA MEDICINA CATALANA EN TEMPS DEL REY MARTÍ

REMEMBREM LO PASSAT

BARCELONA • 1919

El doctor Josep Maria Roca i Heras, va portar a cap una intensa i continuada tasca en la investigació històrico-mèdica. Entre altres aportacions, cal destacar aquesta obra "La medicina catalana en temps del rei Martí", la primera edició de la qual va sortir l'any 1914. El conjunt de la seva obra històrico-mèdica, que va portar a cap d'una manera solitària, no ha estat encara suficientment reconeguda.

Dissabte dia 8
Matí a les 9
Sala A

ESPECIALITATS MÈDIQUES

Moderadors: Gabriel GILI I CIRERA
Manuel CAMPS I CLEMENTE

Cap a les darreries del segle XIX és quan es van començar a desenvolupar les principals especialitats mèdiques. Fins aleshores, les malalties, fossin d'un òrgan o d'un sistema, eren tractades pel que avui anomenem metge internista. Però l'abundància i diversitat de coneixements tècnics i biològics que es van fent des del segle XVIII, fa que cada vegada hi hagi una necessitat més ineludible de l'especialista. I malgrat aquesta aparició tardana de l'especialitat mèdica, ja hi ha prou punts foscos que necessita il·luminar l'historiador. Per altra part, a casa nostra, hem tingut especialistes de valor i relleu de gran categoria. Cal, doncs, fer un esforç per a conèixer el desenvolupament de totes les especialitats mèdiques a Catalunya. I a més a més, a cadascuna de les seves comarques.

ESPECIALITATS MÈDIQUES

ALCÓN GARGALLO, N.; VIDAL CASERO, C.: Aportación al estudio de la dosimetría a través de la Revista de Medicina Dosimétrica (1879-1886).

ALCÓN GARGALLO, N.; VIDAL CASERO, C.: Tratamiento dosimétrico de la neumonía.

GUITART I SANTATALA, A.C.: La introducción de l'Electrocardiografía a Catalunya.

MARTÍ LLORET, J.: La obra médico legal de Plenck.

REVENTÓS I CONTI, J.: La història de la Pneumologia a Catalunya.

USTRELL I TORRENT, J.M.: Les associacions odontològiques catalanes des del seu inici a 1936.

VICENTE GUILLÉN, V.; ROBLES MARULL, R.A.: Actitud clínica y quirúrgica frente a las hernias. Visión según las Juntas Literarias del Real Colegio de Cirugía de Barcelona.

FREIXA I SANFELIU, F.: Història i evolució de l'alcoholisme a Catalunya.

- PONS I BARTRAN, R.: Estudi del concepte de Psicorexi en Mira.
- PARELLADA I FELIU, D.: La Higiene de Josep Monlau i la de Joan Bardina.
- LÓPEZ GÓMEZ, J.M.: Análisis de los aspectos médico legales de la Revista Médica de Barcelona.
- ARNALL I JUAN, M.J.: Els conceptes de mania i melancolia a l'obra d'Agustí Cots i Armengol.
- CABEZA I MADURELL, J.: L'obra quirúrgica del Professor Antoni Morales Pérez.
- HERVAS I PUYAL, C.; CAHISA I MUR, M.: Centenari de la introducció de la cocaina com anestèsic local. Els inicis de l'anestèsia loco-regional a Catalunya.
- HERVAS I PUYAL, C.; CAHISA I MUR, M.: Fonaments d'una especialitat: els primers metges "anestesiadors" catalans.
- BOIX I SERRA, D.: El Congrés Espanyol Internacional de la Tuberculosi de 1910 a Barcelona.
- VALLRIBERA I RODRÍGUEZ, P.: Nota per a la història de la Medicina del Treball a Catalunya.
- GELABERT I MAS, A.; ARANGO TORO, O.: Història de la inervació somàtica i vegetativa dels òrgans gènito-urinaris: de Salvador Gil Vernet als nostres dies.

Dissabte dia 8
Matí a les 9
Sala B

HISTÒRIA DE LA CIÈNCIA CATALANA

Moderadors: Santiago RIERA I TUÈBOLS
Àlvar MARTÍNEZ I VIDAL

Com ja havíem anunciat, aquest congrés ha quedat obert a tots els que vulguin aportar estudis sobre la ciència catalana. Encara avui, els historiadors de la ciència estan considerats per alguns sectors com a cultivadors de branques històriques dels seus científics. I moltes vegades el protagonisme —positiu o negatiu— d'un fet tècnic o científic pot ajudar-nos a interpretar més correctament alguna pàgina històrica. Tanmateix, hem d'insistir en la necessitat que tots tenim de reivindicar la nostra gent que ha servit al seu poble a través de la ciència. Alguns han estat inexplicablement oblidats i d'altres són encara desconeguts. En aquest sentit, aquesta taula, fa una primera aportació.

HISTÒRIA DE LA CIÈNCIA CATALANA

BRIONES PÉREZ, A.L.; VIDAL CASERO, G.: Funcionamiento de la Real Academia de Medicina de Madrid a través de sus estatutos.
BRIONES PÉREZ, A.L.; VIDAL CASERO, C.: Reseña del catálogo de documentos de interés histórico sanitario conservados en el Archivo de la Real Academia de Medicina de Madrid.
DOMÈNECH I LLABERIA, È.; RAICH I ESCURSELL, R.M.: Antecedents de l'ensenyament de la Psicologia a Catalunya en el segle XIX.
RIERA I PALMERO, J.: L'Humanisme i la prosa científica del Renaixement.

- SOLÉ I SABARÍS, Ll.: Les obres no mèdiques de Carles de Gimbernat.
- LÓPEZ GÓMEZ, J.M.: Las oposiciones a premio en el Real Colegio de Cirugía de Barcelona.
- LÓPEZ GÓMEZ, J.M.: Notas para la historia del Hospital Clínico de Barcelona. El proyecto de Reglamento de clínicas de 1907.
- ALSINA I BOFILL, J.: La Facultat de Medicina a la Universitat Autònoma de 1933.
- CARRERAS I ROCA, M.: Ginecòlegs numeraris des de la fundació de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona.
- TUNEU I BORRAS, J.: El metge Cots, estudiós d'Agricultura.
- CARRERAS I ROCA, M.: La Ginecologia a la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona.
- CORBELLA, J.: L'obra històrica del Dr. Josep M. Roca i Heras. Anàlisi i significat.
- RIERA I TUÈBOLS, S.: Salvà, precursor de Monturiol?
- RIERA I TUÈBOLS, S.: Francesc Salvà i Campillo i la seva època.
- MARTÍNEZ I VIDAL, A.; MORENO I VERNIS, M.: L'Hospital General de València, destinatari del "Segrest de Poblet" després de la guerra de successió.
- FARNÉS I JULIÀ, S.: Alguns manuscrits de medicina i ciències afins dels segles XV i XVI a Catalunya.
- ZARAGOZA I GRAS, J.: Un avanç en el llenguatge mèdic grec. Amb motiu d'un Comentari del Llibre d'Epidèmies d'Hipòcrates.
- VENTURA I SUBIRATS, J.: Economia local valenciana i medicina del s. XV, preservativa i curativa de la pesta.
- MASSONS I ESPLUGAS, J.M.: El Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona durant la guerra del francès.
- VALLÈS I XIRAU, J.: CAÑIGUERÀ I FOLCARÀ, S.: La producció científica empordanesa.

Dissabte dia 8
Tarda a les 4
Sala A

BIOGRAFIES

Moderadors: Dídac PARELLADA I FELIU
Josep M.ª MASSONS I ESPLUGAS

No ens cansarem de dir que la coneixença dels trets biogràfics fonamentals dels nostres científics són de més interès i àdhuc importància, de la que fins ara se'ls hi ha donat. Si bé respectem la tendència de no sobrevalorar cap contingència biogràfica, sí que considerem que en conjunt, els estudis biogràfics ens ajuden a comprendre una mica millor la situació històrica d'un determinat moment i el que podia esperar-se dels seus homes. Hem de defugir de l'anècdota, però hem de subratllar que encara estem mancats d'un millor i més sistemàtic coneixement de les dades biogràfiques dels protagonistes —de primera o segona fila— de la nostra història. Aquesta taula insisteix, doncs, en fer aportacions en aquest camp.

BIOGRAFIES

LÓPEZ GÓMEZ, J.M.: Un catedrático de Clínica Médica de la Facultad de Medicina de Barcelona poco conocido: don Martín Vallejo Lobón (1861-1919).

MIRET I MONSÓ, J.: L'obra d'August Pi i Sunyer en els anys d'expatriació (1930-1965).

MORETÓ I GIMBERNAT, J.: Apunts biogràfics del Dr. Francesc Coll i Turbau.

CORBELLA, J.; HERNÁNDEZ DE LA PEÑA, S.: Introducció a l'estudi de l'obra del Dr. Diego Ruíz (1881-1959). I. Els Contes.

MESTRE, B.; PARELLADA, D.: El doctor Joan Ignasi Valentí i Marroig i la seva obra psiquiàtrica.

PARELLADA I FELIU, D.: Record psiquiàtric del doctor Joan Juncosa i Orga.

- PARELLADA I FELIU, D.: Recordatori psiquiàtric del doctor Manuel Morales de Velasco.
- PARELLADA I FELIU, D.: Recordatori psiquiàtric del doctor Nicanor Ancochea i Hombravella.
- PARELLADA, D.; ORTEGA, P.: El doctor Didac Ruíz vist per Prudenci Bertrana i per d'altres.
- PARELLADA, D.; PONS I BARTRAN, R.: El doctor Pere Ribas i Pujol, psiquiatre clínic.
- ESCUDE I CASALS, M.: Alguns aspectes de l'obra de Francesc Vidal i Solares.
- LÓPEZ GÓMEZ, J.M.: Un médico catalán, obispo y colonizador de Australia, don Martín Griver i Cuní (1814-1886).
- MARTÍ I TUSQUETS, J.L.: L'obra inèdita de Domènec Martí i Julià.
- PARELLADA, D.: La figura del doctor Antoni Rodríguez Morini.
- PARELLADA, D.: Comentari a l'obra escrita del doctor Artur Galceran i Granés.
- PARELLADA, D.: Comentari a l'obra escrita del doctor Fernández Victorio.
- SELGA I UBACH, S.: El metge Cots, investigador de la medicina empírica.
- RAICH, R.M.; DOMÈNECH, E.: L'obra psicològica de Pere Godina.
- VILARET I VILAR, J.: El Dr. Fontanals de Lleida. Un nom a recordar.
- TOMAS I MONTSERRAT, J.: Les estades del Dr. Ferran a Mallorca.
- MASSONS, J.M.: La saga dels Llauradó (Dos segles i mig i nou generacions de cirurgians).
- MASSONS, J.M.: Metges i cirurgians catalans a Cuba.

APUNTES

SACADOS POR LOS ALUMNOS DEL CURSO DEL DOCTORADO

de la

FACULTAD DE MEDICINA,

DE LAS LECCIONES SOBRE

HISTORIA DE LA MEDICINA.

DADAS POR EL

Dr. Don Juan Giné,

CATEDRÁTICO NUMERARIO DE LA ESPRESADA FACULTAD.

en el curso de 1908 á 1909.

EN LA CÁTEDRA INSTALADA

por la

EXCMA. DIPUTACION PROVINCIAL

DE

BARCELONA.

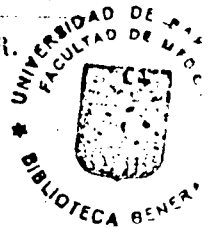

A. Maso

29 de Mayo de 1909.

R. 184.274

REVISADOS POR EL SUSODICHO PROFESOR.

Ja es coneguda la gran tasca de renovació que dugué a terme en la nostra Medicina el doctor Joan Giné. Fundador de l'Institut Mèdic de Barcelona, és allí on va donar les seves més genuïnes mostres del seu mestratge. La seva inquietud científica va fer que portés a les seves aules la Història de la Medicina, on segueix i amplia l'aportació que en aquest camp havia escrit el seu gran amic Pere Mata.

Dissabte dia 8
Tarda a les 4
Sala B

BIBLIOGRAFIA MÈDICA

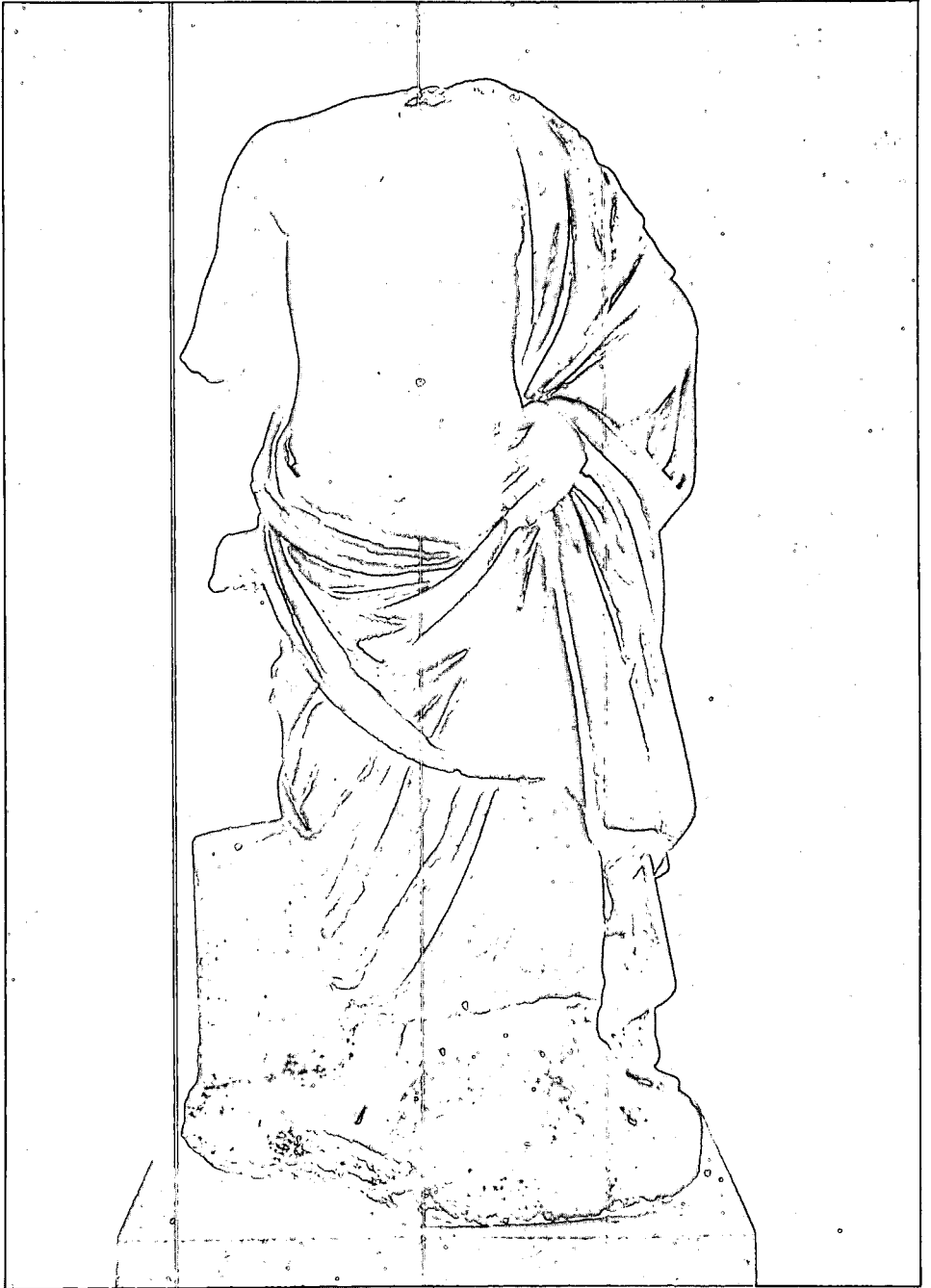
Moderadors: Lluís PUEYO I FERNÁNDEZ
G. MARTÍ I AMENGUAL

Sempre ens hem manifestat preocupats per la bibliografia històrico-mèdica. Aquest és un dels camps, on algun dia haurem d'intentar d'aportar-hi una ordenada síntesi. Deiem al tercer congrés que quan parlem de bibliografia, ens referim especialment, a la necessitat que tenim de saber el que es publica, el que s'ha publicat i on es pot consultar. Per això sempre hem mostrat una especial atenció a aquesta taula. En aquest congrés s'insisteix en una línia de treball, que ja vam posar en marxa, en el primer congrés. I el que més ens satisfà és que molts dels que participen a la taula porten una il·lusionada empena, que en alguns casos promet ser realment fructífera.

BIBLIOGRAFIA MÈDICA

- GIMÉNEZ I ARNAU, A. M.: El Butlletí de la Societat Catalana de Dermatologia i Sifiliografia. Estudi del contingut de la Revista.
- JOU I RICARD, M.; CARMONA I CORNET, A.: Llibres antics de contingut mèdico-farmacèutic de l'antiga Farmàcia de l'Hospital de Santa Caterina de Girona.
- LÓPEZ GÓMEZ, J. M.: Análisis de los aspectos médico legales de la Revista Médica de Barcelona.
- LÓPEZ GÓMEZ, J. M.: Análisis de los aspectos toxicológicos de la Revista Médica de Barcelona.
- PALOMARI MASCARÓ, V.; PEDROL I CLOTET, E.: La Revista Médica de Barcelona.

- PALOMAR, V.: El contenido oftalmológico de la Revista Médica de Barcelona.
- PEDROL, E.: La Neurología en la Revista Médica de Barcelona.
- RELO I GONDOMINES, J.: L'aportació dels Annals de Medicina al progrés de la Cardiologia a Catalunya (1878-1936).
- ESCUDE I VIDAL, M.: Los Archivos de Ginecopatía, Obstetricia y Pediatría.
- CALBET I CAMARASA, J.M.: La Revista "La Escrutadora de la Higiene".
- CALBET I CAMARASA, J.M.: Línia ideològica de la "Revista Mèdica de Barcelona".
- PUEYO FERNANDEZ, L.: Aspectos de la patología tóxica por metales en la "Gaceta Médica Catalana (1878-1900)".
- PUEYO FERNANDEZ, L.: Notas sobre aspectos médicos legales en la "Gaceta Médica Catalana".
- GASCÓN I LECHA, P.: Recull de treballs realitzats a Catalunya i publicats a la revista Medicamenta.
- VALLRIBERA I PUIG, P.: Una Revista Mèdica cubana editada a París.
- CORBELLA, J.: "El Compilador Médico" (1865-1869) i la seva importància a la Medicina Catalana del seu temps.
- PEDRO-BOTET I MONTOYA, M.L.: L'endocrinologia a la Revista Mèdica de Barcelona.
- CALBET I CAMARASA, J.M.: El Dr. Robert, periodista de La Vanguardia.
- PUEYO FERNANDEZ, L.: La estomatología en la Gaceta Médica Catalana en el siglo XIX.
- MEDALLO MUÑIZ, J.; REIG I BLANCH, R.; CAMPANYÀ I MORA, M.: Aspectes de la patología tóxica per medicaments en "La Independencia Médica (1869-1885)".
- CAMPANYÀ I MORA, M.; MEDALLO MUÑIZ, J.; REIG I BLANCH, R.: Aportació de "La Independencia Médica" als coneixements toxicològics a Catalunya (1870-1880).
- REIG I BLANCH, R.; CAMPANYÀ I MORA, M.; MEDALLO MUÑIZ, J.: Aspectes mèdics-legals en "La Independencia Médica" (1869-1885).
- CALBET I CAMARASA, J.M.: Un libro de divulgación oncológica.
- CORBELLA, J.; MARTI I AMENGUAL, G.: La incorporació dels textos de Medicina legal francesa a Catalunya en el primer terç del segle XX.

ESCULAPI
Els Munts, Altafulla
Museu Nacional Arqueològic
TARRAGONA

Diumenge dia 9

Matí a les 10

Saló de Sessions de l'Exm. Ajuntament de Tarragona

MEDICINA TARRAGONINA

Moderadors: Josep ADSERÀ I MARTORELL
Manuel CAMPS I SURROCA

Som dels que creiem que la geografia física i humana d'un país o d'una regió condiona, en gran manera la seva patologia. Tarragona i les seves comarques no escapen pas d'aquests condicionaments. L'estudi de les malalties preponderants en aquesta zona, així com la lluita que contra elles s'hi va fer, és una de les pàgines més interessants, malgrat que no son prou conegudes, de la medicina del nostre passat.

Per altra part, Tarragona té una personalitat prou forta per a que els seus científics i les seves institucions, mereixin una especial atenció del nostre congrés. Cal insistir, a més a més, en la nostra intenció des del primer congrés, d'estimular els estudis històrics de la medicina comarcal. Estem segurs que hi ha una medicina molt més rica del que ens pensem, a cadascuna de les nostres comarques.

MEDICINA TARRAGONINA

MERINO I PALOMAR, P.; ROIG I GARCÍA, J.: Mortalitat a la Casa Provincial de Beneficència de Tarragona.

ROIG I GARCÍA, J.; MERINO I PALOMAR, P.: Mortalitat per verola a la ciutat de Tarragona (1871-1900).

ROIG I GARCÍA, J.; MERINO I PALOMAR, P.: La mortalitat per xarmpió a la ciutat de Tarragona (1871-1900).

ADSERÀ I MARTORELL, J.: El Dr. Vives Rubio, primer médico residente del Hospital de Tarragona (1802-1809).

ADSERÀ I MARTORELL, J.: Relación de médicos y cirujanos cuando el Sitio de Tarragona por los franceses en 1811.

ADSERÀ I GEBELLI, J.: Consideraciones biográficas sobre el Dr. Jaime Ardévol.

ADSERÀ I MARTORELL, J.: Vicisitudes cuando el Sitio y asalto de 1811 a Tarragona.

ACTE DE GLOENDA

Matí, a les 12

Saló de sessions de l'Exm. Ajuntament de Tarragona

TARRATS I BOU, F.: La Medicina a Tarraco: dades històrico-arqueològiques.

RIERA I PALMERO, J.: Una aproximació a la Ciència Medieval.

ADSERÀ I MARTORELL, J.: Centenari del nou Hospital de Santa Tecla de Tarragona.

Dinar de germanor: Club Nàutic de Tarragona.